

Міністерство освіти і науки України
Комітет з фізичного виховання і спорту МОН України
Сумська обласна державна адміністрація
Управління молоді та спорту
Сумської обласної державної адміністрації
Національний університет фізичного виховання і спорту України
Тартуський університет (Естонія)
Сумський державний університет

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
VII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
(Україна, Суми, 16–17 квітня 2020 року)

Суми
Сумський державний університет
2020

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ БІАТЛОНУ НА СУМЩИНІ

Корж С. О., ст. викл.; Бойко А. В. студ.
Сумського державного університету
anabojko246@gmail.com

Вступ. Біатлон – це дуже захоплюючий вид спорту. У ньому переплітаються дві дисципліни, як лижні гонки і стрільба, швидкість та влучність. Лижні гонки і біатлон вважаються найбільш масовими видами спорту, що сприяють всебічному фізичному розвитку людини, так як у них поєднано та поширено життєво важливі рухи. Початок розвитку біатлону на Сумщині тісно пов'язаний з початком його розвитку у світі, сумські спортсмени і тренери одразу підхопили цю світову тенденцію [1]. Біатлон на Сумщині є одним із найпопулярніших видів спорту, вихідці славетного краю визначаються значною кількістю перемог на міжнародних змаганнях, тут створені всі умови для розвитку.

Мета дослідження – охарактеризувати розвиток біатлону в Сумському регіоні.

Виклад матеріалу дослідження. Прийнято вважати, що біатлон як вид спорту зародився у Скандинавських країнах. Є відомості про те, що ще у XVII столітті у Норвегії були популярні стрілецькі змагання лижників. Пізніше стрілецькі змагання лижників почали проводити в інших європейських країнах, у тому числі на Україні [1]. Біатлон, як самостійний різновид спорту, утвердився на першому чемпіонаті світу, в не такому далекому, 1958 році, а через два роки у 1960 році він був включений в олімпійську програму. Розвиток біатлону в Україні бере свій початок 50-х років у Чернігівському регіоні та у фізкультурно-спортивному товаристві «Колос». Щодо Сумщини, то наприкінці 1950-х років, вона також, була своєрідною колицею українського біатлону й залишається, до сьогодні, «кузницею» спортивних і тренерських кадрів для національної збірної України. Саме тренери Сумщини, які відзначені високими титулами і державними винагородами,

входять в основу тренерського складу національної збірної, мудро наставляючи і плідно працюючи зі своїми вихованцями. Серед них можна виділити заслужених тренерів України з біатлону, таких як: Болтов О. В., Байда С. І., Прокопов В. Л., Бондаренко В. М., Терьохін В. О., Шамрай В. М., Мукшин В. П., Белова Н. О., Ігнат'єв І. А., Сердюк М. М. Уже наприкінці грудня 1963 року в Сумах був проведений Кубок України, змагання серед команд відомств з біатлону. Місцем проведення змагання було обрано с. Стецьківку, що знаходиться біля Сум. Це місце з стрільбищем було визнано вдалим усіма учасниками змагання, а також, і їх тренерами, що і дало початок розвитку біатлону на Сумщині. А вже у 1964 році в урочищі Токарі було створено перше приміщення, лижної бази, для біатлону, на цьому розбудова бази не припинилася, вже через 10 років, у 1984 році було добудоване і друге приміщення. Тут було створено єдине, на той час в Україні, штучне сніжне покриття, що утворювало майданчик для зайняття лижними видами спорту, в тому числі і для біатлону. Тогочасні змагання проводилися на дистанції 20 км у поєднанні зі стрільбою розділеною чотирма вогневыми рубежами (стрільба лежачи з дистанцією 250 м, 200 м, 150 м, та стоячи з дистанцією 100 м, відповідно). Саме в цей період на 60-ті роки, і припадають перші досягнення біатлоністів Сумщини. На початку 1963 року, у січні у Харкові був проведений перший чемпіонат України з біатлону, одночасно з Першою зимовою Спартакіадою профспілок, у цих змаганнях показав себе сумчанин Яків Дворський, який був визнаний першим чемпіоном України з біатлону. Згодом успіхи і перемоги спортсменів Сумського регіону, стимулювали розвиток спортивних баз, що були введені в дію в м. Тростянці, у с.м.т. Жовтневому, м. Путивлі, с. Солідарному та, безпосередньо, в м. Суми. Загалом, у Сумському регіоні знаходиться велика кількість спортивних баз для тренувань і змагань біатлоністів, які приймали і приймають значну кількість, в тому числі, і міжнародних змаганнях. Новою стадією прогресу біатлону в Україні став період, що слідував,

після проголошення незалежності, коли утворилася у 1992 році, Федерація біатлону України, що була признана Міжнародною спілкою біатлоністів. На Сумщині, в даний час існує і активно розвиває свою діяльність Сумська обласна організація Федерації біатлону України. Яка, своєю практикою, робить вагомий внесок у розвиток і популяризацію біатлону, залучаючи до цього спорту все більше, представників спортивних організацій, особливо спортивних шкіл. Значна частка спортсменів та змагань, які проводилися і проводяться в Сумській області, виділяють біатлон, як один із найпопулярніших і масових видів спорту на Сумщині. Беззаперечний успіх і першість сумських біатлоністів, стимулюють все більшу кількість осіб, залучатися до цього спорту, в наш час, цим самим, виводячи біатлон на новий, більш досконалий рівень. Так в Сумах, вже традиційно проводяться літні біатлонні старты – всеукраїнські змагання в пам'ять про Романа Звонкова біатлоніста, Майстра спорту України міжнародного класу. Переможці із Сумської області мають у своєму арсеналі значну частку усіх винагород різнопланового розряду, одержаних українцями на різноманітних міжнародних змаганнях, таких як: Олімпійські ігри, Всесвітні Універсиади, чемпіонати і розіграші Кубка світу і Європи. Першими переможцями міжнародного рівня, вже незалежної України, стали Олена Петрова та уродженець Сумщини із с.м.т. Жовтневого Андрій Дериземля, у 1996 році. Олена Петрова отримала бронзу за індивідуальну гонку на чемпіонаті світу у Німеччині, а Андрій Дериземля став переможцем у спринтерській десятикілометровій гонці, на чемпіонаті світу серед юніорів у Фінляндії. За останні роки Сумські спортсмени-біатлоністи, не втрачають снагу і займають переможні місця на міжнародних змаганнях, приносячи Україні визнання. Так, наприклад, знамениті сестри-біатлоністки Віта та Валя Семеренко які родом із Краснопілля Сумської області, які жили і навчалися у Сумах, вибороли велику кількість перемог у міжнародних змаганнях з біатлону. Віта Семеренко отримала бронзу на Олімпійських іграх у Сочі

в 2014 році, вона є п'ятиразовою призеркою чемпіонатів світу, також призеркою і переможницею етапів Кубка світу, та п'ятиразовою чемпіонкою Європи з біатлону. Валя Семеренко у 2014 році здобула статус чемпіонки зимових Олімпійських ігор, що проходили у Сочі, вона є чемпіонкою та чотириразовою призеркою чемпіонатів світу з біатлону, переможницею та призеркою етапів Кубка світу, чемпіонкою з літнього біатлону, чемпіонкою серед юніорів 2004 року, семиразовою чемпіонкою Європи, призеркою Всесвітньої зимової універсиади. У 2018 році брала участь у 23-х зимових Олімпійських іграх у Південній Кореї разом із сестрою. Також не можливо не згадати Юлію Джіму, українську біатлоністку, яка тренувалася в Сумах. Вона є чемпіонкою Олімпійських ігор в Сочі, срібною призеркою чемпіонату світу, переможницею та призеркою етапів кубка світу з біатлону, чотириразовою чемпіонкою Європи в естафеті, призеркою Кубка Європи з біатлону. Також Сергій Седнев неодноразовий призер різних міжнародних змагань. До цього списку переможців та призерів також входять Олена Петрова, Лілія Вайгіна-Єфремова, Олена Зубрилова, Руслан Лисенко, Олександр Біланенко, Оксана Яковлева та ін.

Висновки. Розвиток біатлону, на Сумщині із самого свого початку, набрав значних темпів та інтенсивності, він не зупиняє свого росту, отримує, з часом, все більшої уваги і користується популярністю. Сумські біатлоністи досягають значних успіхів і перемог, вони є призерами та чемпіонами світу, переможцями Олімпійських ігор та отримують першість на інших міжнародних змаганнях з цього виду спорту. На даний момент на Сумщині біатлон досягнув високого рівня розвитку, до нього з кожним роком залучається все більше осіб, які поповнюють ряди переможців і призерів змагань різного рівня.

Література

1. Бурла А. О. Фізична та технічна підготовка юних біатлоністів: навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2015. 183 с.